

Birleştirilmiş Sınıf Sorunlarının Tespit Edilmesine Yönelik Bir Çalışma: Giresun İli Örneği

Suadiye YEŞİLTEPE¹ & Berna KORUCUK^{2*}

Gönderilme Tarihi: 19 Eylül 2020 Kabul Tarihi: 11 Ekim 2020

Öz:

Birleştirilmiş sınıf uygulamaları dünyada birçok farklı bölgede uygulanmakta ülkemiz içinde bu uygulamalar devam etmektedir. Birleştirilmiş sınıflar tek bir öğretmen tarafından farklı grupların bir arada okutulması esasına dayanmaktadır. Hal böyle olunca bu sınıflardaki eğitim faaliyetleri farklı yapılarda ve farklı düzeylerde devam etmektedir. Bu çerçevede eğitim faaliyetlerinin istenilen düzeyde, istenilen nitelikte ve verimli bir biçimde yapılması önem arz eden bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yukarıda verilen öneminden ötürü bu çalışmada birleştirilmiş sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenleri gözüyle uygulamalarda yaşanan sorunların tespit edilmesi amaçlanmıştır. Tespit edilen problemlerin önem derecelerinin belirlenmesi için Giresun'da görev yapan sınıf öğretmenleri üzerine uygulama gerçekleştirilmiştir. Karmaşık bir problem olarak düşünülen bu eksikliklerin giderilmesinde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden (ÇKKV) DEMATEL'den yararlanılmıştır. DEMATEL yönteminden elde edilen analiz sonuçlarına göre en önemli faktörler "Öğretmenin Fazla İş Yüğü" ve Sınıf Yönetiminin Zorluğu" olmuştur. En az öneme sahip olan birleştirilmiş sınıf problemleri ise "Tecrübesiz Öğretmenlerin Görev Yapması" ve "İhtiyaç Duyulan Kaynak Yetersizliği" olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Birleştirilmiş sınıf, birleştirilmiş sınıf sorunları, DEMATEL yöntemi.

Abstract:

Multigrade classrooms practices are applied in many different regions around the world, and these practices continue in our country. Combined classes are based on the principle of teaching different groups together by a single teacher. As such, educational activities in these classes continue in different structures and at different levels. In this framework, it is an important issue to carry out educational activities at the desired level, in the desired quality and in an efficient manner. Due to the importance given above, this study aimed to identify the problems experienced in practice through the eyes of classroom teachers working in joined classrooms. In order to determine the importance of the detected problems, an application was carried out on classroom teachers working in Giresun. DEMATEL, the Multi Criteria Decision Making Methods (MCDV), was used to overcome these deficiencies, which are considered to be a complex problem. According to the analysis results obtained from the DEMATEL method, the most important factors were "Excessive Workload of Teachers" and

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye. Orcid ID: 0000-0003-1709-1482

²Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye. Orcid ID: 0000-0001-5963-2668

*Sorumlu Yazar (Corresponding Author): bkorucuk28@gmail.com

Difficulty of Managing Classes. The least important unified classroom problems were found to be "Inexperienced Teachers Serving" and "Lack of Resources Needed".

Keywords: Multigrade classrooms, multigrade classrooms problems, DEMATEL method.

GİRİŞ

Günümüzde eğitim ve öğretim gelişmelerine bağlı olarak bireylerin ilgi ve tutumları ile hayata ve dünyaya bakış açıları değişmekte her alanda olduğu gibi eğitim alanında da çeşitli dönüşümler yaşanmaktadır. Değişen bu düşünce yapısı ile beraber eğitime verilen önem eski dönemlere göre daha çok artmış, eğitimin önemi ve gücü toplum tarafından anlaşılmaya başlanmıştır. Bu değişim ve gelişim ile beraber çeşitli eğitim uygulama yol / yöntemleri devreye girmiştir. Önceden ülkemizde derslik ve yetişmiş eleman bulma vb. sorunlar sebebi ile birleştirilmiş sınıf uygulamaları ağırlıkta iken, günümüzde ise öğrenci bulamama, fiziki yetersizlik gibi sebeplerden ötürü özellikle köy okullarında birleştirilmiş sınıf uygulamaları devam etmektedir.

Yıldız, (2009), birleştirilmiş sınıfı, çeşitli sebeplerle farklı sınıf ve yaş grubundaki öğrencilere tek bir öğretmen aracılığıyla eğitim verilmesi temeline dayanmakta ve birden fazla sınıfın bir arada öğrenim görmesi olarak ifade etmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı, bu sınıfları birleştirilerek bir derslikte tek öğretmen tarafından okutulan birden fazla sınıf biçiminde tanımlamıştır (MEB, 2012). Erdem, (2004), bu uygulamayı köye yönelik bir öğretim uygulaması olarak görmekte, ülkemiz eğitim sistemi içinde yer alan sekiz yıllık ilköğretim uygulamasının birinci kademesine (1.2.3.4.5. sınıflara) yönelik bir uygulama olduğunu vurgulamaktadır.

ABD, İngiltere, Çin, Yunanistan, Avusturya, Hindistan, Vietnam vb. dünyanın gelişmiş ve gelişmekte olan pek çok ülkesinde var olan birleştirilmiş sınıf uygulamaları içerisinde çeşitli avantaj ve dezavantajları da barındırmaktadır (Little, 2001). Ülkemizde ise coğrafik ve sosyo ekonomik çeşitli faktörlerden ötürü birleştirilmiş sınıf uygulamaları zorunluluk arz etmektedir. Allen, (1997), nüfusun fazla olduğu yerlerde bulunan okullarda çocukların duygusal ve sosyal açıdan daha zengin bir ortamda yetişmelerine destek olan birleştirilmiş sınıfların eğitsel amaçlı olarak işe koşulduğunu belirtmiştir. Miller, (1991) ve Mason ve Doepner (1998), çalışmalarında birleştirilmiş sınıflardaki öğrencilerin avantajlarından bahsetmişlerdir. Bunlar: işbirlikli davranış oluşturma, benlik ve öz saygı düzeylerinde artış, kişisel sorumluluklarını yerine getirme, sosyalleşme, hoşgörü, sabır, destekleyici tavır geliştirme ve okula karşı olumlu tutum oluşturma gibi konularda daha geliştirici olduğunu ifade etmişlerdir. Öte yandan bu sınıflarda okul eğitiminden dışlanan çocuklara okul eğitimi vermenin daha uygun maliyette olması, uzak bölgelerde yaşayan çocuklara eğitim hakkı vermesi, kullanılan öğretim yöntemlerinin çeşitliliği, öğrenciler arasında iş birliği, rekabet etme ve olumlu tavır geliştirme ile liderlik becerilerini artırma konularında olumlu tutum geliştirdiğini ifade etmişlerdir (Mortazaviadeh, vd., 2017).

Sayılan bu avantajlarının yanında birleştirilmiş sınıfların öğretmenler ve yöneticiler gözünde birçok dezavantajı olduğu belirtilmiştir. Doğal arazi yapısı, ailelerin eğitime olumsuz bakış açısı, iklim koşulları, rehberlik hizmetlerinin yapılamaması, öğretmen, öğrenci, derslik sayısının yetersizliği, üst yönetimin ilgisizliği, okul binalarının fiziki yetersizliği, tecrübesi olmayan öğretmenlerin görev alması, yerleşim birimlerinin uzaklığı, kırsal kesimlerde bütçe yetersizliği, araç gereçlerin ve fiziki koşulların yetersizliği, ulaşım güçlüğü, sağlık ve iletişim sorunlarının yaşanması, gelişim özellikleri farklı öğrencilerin bir arada olması, vb. birçok sorun

sayılmıştır (Hargreaves 2001, Şahin, 2003, Köksal, 2005, Dursun, 2006, İzci vd. 2010, Jakobson, 2007, Lingam, 2012).

Yıldırım ve Amaç, (2020) göre birleştirilmiş sınıflarda öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmek normal sınıflara göre daha zordur. Birleştirilmiş sınıf uygulamaların da öğretim programının tüm hedeflerini gerçekleştirmek için öğretmenin daha fazla zamana ve daha fazla enerjiye ihtiyacı vardır. Öğretmenin iş yükünün daha fazla olması, köylerde görev alan öğretmenlerin yeterli destek alamaması ne yazık ki birleştirilmiş sınıflarda sıkıntılara neden olmaktadır. Bunun için öğretmenin tecrübeli olması ve işini severek yapması çok önemlidir. Aksi takdirde bu sınıflarda görev yapan öğretmenler tükenmişlik yaşayabilmektedirler. Bu sınıflarda görev yapan öğretmenler genellikle yeni göreve başlamış tecrübesiz öğretmenler olmaktadır. Hatta bazı zamanlar farklı alanlarda eğitim almış ücretli öğretmenler görev yapabilmektedir. Bu durum da bu sınıfların avantajlı olarak değil dezavantajlı olmasına yol açmaktadır. Çok çeşitli değişkenden ve faktörden etkilenen birleştirilmiş sınıflar üzerinde dikkatle durulması gereken konulardan biridir. Farklı düzeylerden öğrencilerin bir arada olduğu bu eğitim düzeyinin uygulanmasında çeşitli ve karmaşık sorunlar / aksaklıklar olabilmektedir.

Yukarıda sayılan çeşitli avantaj ve dezavantaj unsurlarına yönelik olarak birleştirilmiş sınıflarda farklı gruplar için öğrencilerin tutum ve davranışlarına pozitif yönde etki yapması üzerinde durulması önemli bileşenlerden biridir. Tüm bu unsurlardan yola çıkarak birleştirilmiş sınıf uygulamalarında sorunların tespit edilmesi ve belirlenen sorunların önem derecelerinin belirlenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Karmaşık ve kompleks bir problem olan birleştirilmiş sınıf uygulama sorunlarının çözümünde Çok Kriterli Karar Verme yöntemlerinden birisi olan DEMATEL'den faydalanılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde birleştirilmiş sınıf ve birleştirilmiş sınıf problemlerine yönelik literatür araştırılmış, ilerleyen bölümde araştırmada faydalanılan DEMATEL yöntemi anlatılmış, dördüncü bölümde ise çalışmanın yöntemi probleme uygulanmış, beşinci bölümde önerilerin de yer aldığı sonuç bölümüyle araştırma bitirilmiştir.

Literatür Taraması

Günümüzde birleştirilmiş sınıf öğretim sistemine / yöntemine yönelik çok sayıda çalışma mevcuttur. Bu çerçevede birleştirilmiş sınıf konusunda yapılan çalışmalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Pavan (1992), incelemesinde birleştirilmiş sınıfların bilişsel olmayan yani duyuşsal alanlarda bağımsız sınıflardan daha ileri düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Gibson, (1994), araştırmasını Avusturalya'da yapmış ve aday öğretmenlerin sınıfları öğretime hazırlama, yönetim sorunu vb. unsurlardan ötürü birleştirilmiş sınıflara karşı olumsuz tavır içerisinde olduğunu tespit etmiştir.

Özben, (1997), çalışmasında birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin ilköğretimin amaçlarını gerçekleştirme, öğretmenli / ödevli araştırmaları tasarlama, okula ayrılan bütçe kısıtı ve okul-aile iş birliğinin istenilen düzeyden daha düşük olması gibi birçok sorunla karşılaştıklarını belirtmiştir.

Miller (1999), araştırmasında birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin hazırlık, plan, organizasyon ve daha fazla çalışma gerektirmesinden ötürü sınıfların etkinliği noktasında bazı olumsuz tutumlarının olduğunu ifade etmiştir.

Berry'nin (2001), çalışmasında küçük gruplar ile çalışma imkânı olmasından ötürü birleştirilmiş sınıfta okuyan öğrencilerin normal okullarda okuyan öğrencilere göre okuma yazma oranının daha yüksek olduğunu ifade etmiştir.

Kalaoja (2002), çalışmasını Finlandiya'da uygulamış ve birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin zamanı etkili kullanma, yeterli materyal desteği ve öğretim programlarını birleştirilmiş sınıflara uyarlamada çeşitli sorunlar yaşadığını belirlemiştir.

Dursun, (2006), araştırmasını Tokat'ta birleştirilmiş sınıf okutan öğretmenlere yapmış ve 2005 yılında itibaren bu öğretmenlere birleştirilmiş sınıflarda uygulanacak olan öğretim yöntemleri ile ilgili seminer ve kurslara ilişkin herhangi bir eğitim verilmediğini tespit etmiştir.

Sağ vd, (2009), incelemelerinde Burdur'da birleştirilmiş sınıf öğretmenleri üzerine gerçekleştirmiş ve bu öğretmenlerin sorun ve gereksinimlerini ortaya koymuştur.

Yıldız ve Köksal, (2009), çalışmalarında öğretmenlerin birleştirilmiş sınıfların avantajlarına birleştirilmiş sınıflarda eğitim-öğretim sürecini sınırlandıran durumlara ve birleştirilmiş ile bağımsız sınıflarda aynı programın uygulanmasına ilişkin görüşlerini değerlendirmişlerdir. Kazu ve Aslan, (2011), araştırmalarında birleştirilmiş sınıflarda öğretmenin yeterince öğrencilere zaman ayıramaması ve materyal eksikliğinin önemli bir problem olduğunu ifade etmişlerdir.

Sağ ve Sezer, (2012), çalışmalarında müdür yetkili öğretmenlerin hem birleştirilmiş sınıf öğretmenliği yaptığını hem de idarecilik görevini bir arada yürütmesinin önemli bir sorun olduğunu belirtmişlerdir.

Döş ve Sağır, (2013), incelemelerinde birleştirilmiş sınıflı ilkokulların müdür yetkili öğretmenlerden kaynaklı problemlerin olmasından, öğretimsel süreçten, maddi ve malzeme yetersizliklerinden bahsetmişler ayrıca fiziki yetersizliklerin olduğunu belirtmişlerdir.

Gürel vd., (2014), araştırmalarında birleştirilmiş sınıflarda zamanın en büyük sorun olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca, öğretmenler; hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinin yetersiz olduğunu, belirtmişlerdir. Ancak öğretmenler, birleştirilmiş sınıf uygulamalarının akademik anlamda bazı üstünlüklerinin olduğunu da ifade etmişlerdir.

Göksoy, (2015), çalışmasında bu sınıflarda görev alan öğretmenlerden çalışma süresi ve kıdemi daha az olanların daha çok stres yaşadıklarını tespit etmiş ve kıdem yılı fazla olan öğretmenlerin yaşanan stresten daha az etkilendiklerini ve daha başarılı oldukları sonucuna varmıştır.

Jones'un (2016), araştırmasında birleştirilmiş sınıflarda öğrencilerin sosyal beceri ve yardımlaşma düzeylerinin olumlu olduğunu ve öğretmenlerin akademi başarıya odaklandığını tespit etmiştir.

Plavan ve Göçer (2017), incelemelerinde Malatya'da sınıf öğretmenlerinin birleştirilmiş sınıflarda karşılaştıkları problemleri tespit etmiştir.

Checchi ve De Paola'nın (2018), incelemelerinde İtalya eğitim sistemi üzerine gerçekleştirmişlerdir. Birleştirilmiş sınıflardaki öğrencilerin matematik ile okuma ve yazma oranlarının bağımsız sınıflardaki yaşlılarına göre daha düşük olduğunu gözlemlemişlerdir.

Ocakcı ve Samancı, (2019), çalışmalarında sınıf yönetimi konusunu birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlere uygulamış, öğretimsel süreçlerin yönetimi ve fiziksel düzeni sağlama konularında gerekli çalışmaları özenle yaptıklarını tespit etmişlerdir. Öte yandan bu öğretmenlerin sınıf yönetmede zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Yıldırım ve Amaç, (2020), araştırmalarında öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflar hakkındaki görüşlerine odaklanmıştır. Analiz sonuçlarına göre öğretmen adaylarının birleştirilmiş sınıflarda öğretimle ilgili görüşleri farklılıklar gösterdiğini belirtmişlerdir.

Yapılan literatür taramasında birleştirilmiş sınıf sorunlarının ortaya konulmasına yönelik sınırlı sayıda çalışmanın olması araştırmayı önemli kılmaktadır. Yine kullanılan yöntem ve çalışmanın konu alındığı il itibari ile başka bir çalışmanın olmaması da çalışmayı diğer çalışmalardan farklı kılmakta bu noktadan hareketle çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Bu kısımda araştırmanın yöntemi olan DEMATEL anlatılmıştır.

DEMATEL Yöntemi

Cenevre Battelle Memorial Enstitüsü'nün geliştirdiği yöntem çok kriterli karar verme yaklaşımlardan biridir (Wu vd., 2010). Karmaşık sorunlar kümesindeki değişkenlerin birbirleri ile olan karşılıklı ilişkilerini belirlemek ve belirlenen bu ilişkileri üzerindeki etkiyi derecelendirmek için yapısal bir model kurmaya ilişkin araştırmalar olduğu belirtilmiştir (Wu ve Tsai 2011, Korucuk ve Memiş, 2019).

Wu ve Lee (2007), Wu ve Tsai (2011), Korucuk vd., (2018), Memiş ve Korucuk, (2019) ve Erdal ve Korucuk (2019) DEMATEL yönteminin adımlarını aşağıda vermiştir:

Adım 1: Direkt ve Ortalama İlişki Matrisinin Elde Edilmesi:

Araştırmada literatürde genel olarak yararlanılan Dey vd. (2012)'in karşılaştırma Tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. DEMATEL Metoduna Yönelik Karşılaştırma Tablosu

Sayısal Değer	Sözel İfade
0	Etkisiz
1	Düşük Etkili
2	Orta Etkili
3	Yüksek Etkili
4	Çok Yüksek Etkili

$$a_{ij} = \frac{1}{k} \sum_{n=1}^k x_{ij}^n \quad (1)$$

$$X = \begin{bmatrix} 0 & x_{11} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & 0 & \dots & x_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ x_{n1} & x_{n2} & \dots & 0 \end{bmatrix}$$

Adım 2: Normalleştirilmiş Direkt İlişki Matrisinin Oluşturulması:

Denklem (2), (3) den faydalanılır.

$$s = \max \left(\max_{j=1}^n \sum_{i=1}^n x_{ij}, \max_{i=1}^n \sum_{j=1}^n x_{ij} \right) \quad (2)$$

$$C = \frac{X}{s} \quad (3)$$

Adım 3: Toplam İlişki Matrisinin Oluşturulması:

Denklem (4) ve (5) den faydalanılır.

$$\lim_{k \rightarrow \infty} c + c^2 + c^3 + \dots + c^k \quad (4)$$

$$F = C + C^2 + C^3 + \dots + C^k = C(I - C)^{-1} \quad (5)$$

Adım 4: Etkilen ve Etkileyen (Gönderici ve Alıcı) Kriter Gruplarının Belirlenmesi:

Etkilenen ve etkileyen kriter grupları tespit edilir.

Adım 5: Eşik Değerin Hesaplanması ve Etki Diyagramının Çizilmesi:

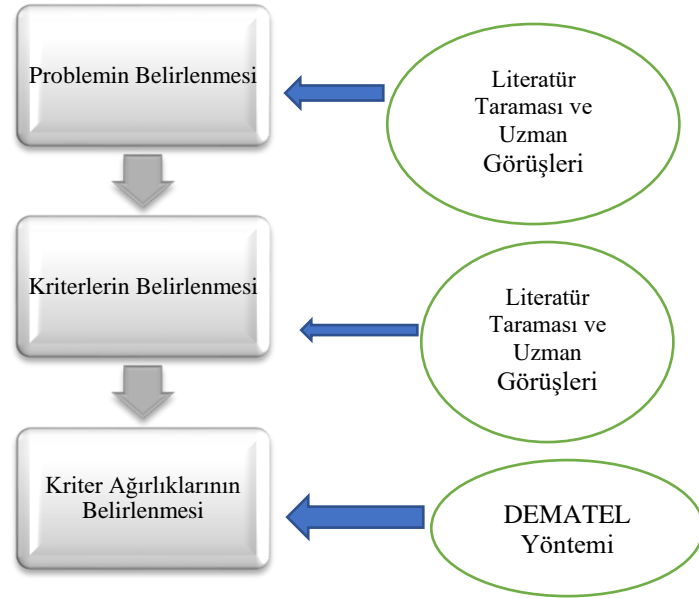
Etki diyagramı, düşey eksenini $(D_i - R_i)$ ve yatay eksenini $(D_i + R_i)$, olan bir düzlemde $[(D_i + R_i), (D_i - R_i)]$ noktalarının gösterilmesiyle elde edilir.

Adım 6: Kriter Ağırlıklarının Belirlenmesi:

Denklem (6) ve (7) den yararlanılarak öncelikler tespit edilir.

$$w_i = \sqrt{[(D_i + R_i)]^2 + [(D_i - R_i)]^2} \quad (6),$$

$$W_i = \frac{w_i}{\sum_{i=1}^n w_i} \quad (7)$$

Şekil 1. DEMATEL Uygulama Aşamaları

BULGULAR

Çalışmada, Giresun’da görev yapan sınıf öğretmenlerinin birleştirilmiş sınıf sorunlarının tespit edilmesi ve belirlenen sorunların önem derecelerinin saptanması için uygulama gerçekleştirilmiştir. Birleştirilmiş sınıf sorunlarının önem derecelerinin değerlendirilebilmesine yönelik çok kriterli karar modeli oluşturulmuştur. Şekil 1 ile ifade edilen model de DEMATEL yöntemi uygulama adımları verilmiştir. Şekil 1.’den anlaşılacağı üzere uzman görüşleri ile literatür taramasından yararlanılarak birleştirilmiş sınıf sorunları belirlenmiştir. Belirlenen kriterler aynı önem düzeyinde olmadığından faktörlerin ağırlıklandırılmasına gerek duyulmuştur.

Bu çerçevede, DEMATEL yöntemi ile birleştirilmiş sınıf sorunları önem sırasına göre derecelendirilmiştir. Kriterler belirlenirken uzman görüşleri; (Hargreaves 2001, Şahin, 2003, Köksal, 2005, Dursun, 2006, İzci vd. 2010, Jakobson, 2007, Lingam, 2012) faydalanılarak aşağıda verilen Tablo 2. oluşturulmuştur.

Tablo 2. Birleştirilmiş Sınıf Sorunları Karar Kriterleri

Kriterler
Sınıf Yönetmenin Zorluğu (K ₁)
Öğretmenin Fazla İş Yüğü (K ₂)
Fiziki ve Teknolojik Altyapı Yetersizliği (K ₃)
Daha Fazla Zaman İhtiyacı (K ₄)
İhtiyaç Duyulan Kaynak Yetersizliği (K ₅)
Bireysel Farklılıkların Dikkate Alınmaması (K ₆)
Ödevli Ders Saati (K ₇)
Tecrübesiz Öğretmenlerin Görev Yapması (K ₈)

Kriterlerin Ağırlıklandırılması

DEMATEL yönteminden yararlanılan bu aşamada belirlenen faktörlerin değerlendirilmesine yönelik karar matrisi oluşturulmuştur. Konunun paydaşları olan Sınıf Öğretmenlerine (10), akademisyenlere (1) ve toplamda 11 adet anket sunulmuş ve Ek'ler kısmında görüşlere yönelik tablolar verilmiştir. Bu kapsamda DEMATEL yöntemi ile faktörler derecelendirilmiş ve ilgili ağırlık değerleri Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Kaynaştırma Öğrencileri Sorunları Düzey Tablosu

	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	K ₇	K ₈
Ağırlık	0,129	0,134	0,124	0,128	0,119	0,125	0,123	0,118
Sıralama	2	1	5	3	7	4	6	8

Tablo 3'e göre birleştirilmiş sınıf sorunlarına yönelik en önemli kriterlerin "Öğretmenin Fazla İş Yükü", "Sınıf Yönetmenin Zorluğu" ve "Daha Fazla Zaman İhtiyacı" olduğu belirlenmiştir. Diğer önemli kriterler sırasıyla "Bireysel Farklılıkların Dikkate Alınmaması" ve "Fiziki ve Teknolojik Altyapı Yetersizliği" olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan en az önem düzeyine sahip kriterlerin ise sırasıyla "Tecrübesiz Öğretmenlerin Görev Yapması", "İhtiyaç Duyulan Kaynak Yetersizliği" ve "Ödevli Ders Saati" olduğu görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Birleştirilmiş sınıf ihtiyacı ve gereksinimi sadece ülkemize özgü olmayıp diğer gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede uygulanmaktadır. Dolayısıyla hem öğretmenler hem veliler hem de topluma uyum noktasında üzerinde hassasiyetle durulması gereken konulardan biri haline dönüşmüştür. Bu öğrenciler ve bunlara olan yaklaşım düzeyi ve süreci hayatımızın bir parçası olarak yer almış, geliştirilmesi gereken konulardan biri haline gelmiştir. Farklı ülkelerde farklı uygulamalara yönelik birleştirilmiş sınıflarda çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Ancak birleştirilmiş sınıflardaki sorunlar çok farklı türden olmasıyla birlikte görev yapan öğretmenler tarafından algılanma düzeyi ve bu sınıflarda öğretim yönünden belirlenen sorunlar dikkatle izlenmesi gereken konulardan biridir.

Bu noktadan hareketle birleştirilmiş sınıf sorunlarına ilişkin faktörler çok çeşitli olmakla birlikte çalışmamızda genel olarak kabul gören unsurlar dikkate alınmıştır. Diğer taraftan birleştirilmiş sınıf sorunları karmaşık bir karar verme problemi olmasından ötürü faktörlerin önem derecelerinin belirlenmesinde ÇKKV yöntemlerinden yararlanmayı gerektirmektedir. Bu kapsamda çalışmanın amacı Giresun'da görev yapan sınıf öğretmenleri gözüyle birleştirilmiş sınıf sorunlarının belirlenmesi ve belirlenen sorunların önem derecelerinin DEMATEL yöntemi ile yapılmasıdır.

Yapılan çalışma sonucuna göre birleştirilmiş sınıf sorunlarına yönelik en önemli kriterlerin "Öğretmenin Fazla İş Yükü", "Sınıf Yönetmenin Zorluğu" ve "Daha Fazla Zaman İhtiyacı" olduğu belirlenmiştir. Diğer önemli kriterler sırasıyla "Bireysel Farklılıkların Dikkate Alınmaması", "Fiziki ve Teknolojik Altyapı Yetersizliği" olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan en az önem düzeyine sahip kriterlerin ise sırasıyla "Tecrübesiz Öğretmenlerin Görev Yapması", "İhtiyaç Duyulan Kaynak Yetersizliği" ve "Ödevli Ders Saati" olduğu görülmüştür.

İlgili literatür tarandığında böyle bir çalışmaya rastlanmamış olması konuyu önemli kılmaktadır. Aynı zamanda kullanılan yöntem itibari ile alanda bu şekilde bir çalışmanın

olmaması literatüre katkı sağlayacağı şeklinde değerlendirilebilir. Bu bakımdan birleştirilmiş sınıf sorunları çeşitli açılardan karşılaştırılmaya örnek nitelikte düşünülebilir. Bununla birlikte araştırmada uzman grup ile görüşülmüş ancak zamandan kaynaklı kısıtlar sebebi ile uzman sayısı artırılmamıştır. Çalışmaya ilişkin başka bir kısıt ise gerek uzman grubun görüşleri gerekse yapılan literatür taramasında birleştirilmiş sınıf sorunları temasına yönelik herhangi bir kriter setine rastlanılmamış olmasıdır.

Diğer taraftan, çalışma kapsamında elde edilen sonuçların uzman grup ile yapılan görüşmelerde karar vericilerin beklentilerini desteklediği tespit edilmiştir. Ancak insan kararları, beklentileri ve yargıları tam kesin olarak sayısal bir biçimde ifade edilemediğinden ve belirsiz olmasından dolayı gerçek durumu modellemek hem çok zor hem de çok karmaşıktır. Bu olgudan yola çıkarak gelecek çalışmalar için bulanık ÇKKV yöntemlerinden faydalanılarak sonuçlar mukayese edilerek tartışılabilir.

KAYNAKÇA

- Allen, J. (1997). Enhancing the effectiveness of single-teacher schools and multi-grade classes. *UNESCO in Collaboration with the Royal Ministry of Education Research and Church Affairs*.
- Berry, C. (2001). Achievement Effects of Multigrade and Monograde Primary Schools in The Turks and Caicos Islands. *International Journal of Educational Development*, 11, 537-552.
- Checchi, D. ve De Paola, M. (2018). The effect of multigrade classes on cognitive and non- cognitive skills. *Causal Evidence Exploiting Minimum Class Size Rules in Italy. Economics of Education Review*, 67, 235-253.
- Dey, S. Kumar, A. Ray, A. ve Pradhan, B. B. (2012). Supplier selection: Integrated theory using DEMATEL and quality function deployment. *Methodology, Procedia Engineering*, 38, 3560-3565.
- Döş, İ. ve Sağır, M. (2013). Birleştirilmiş sınıflı ilkokulların yönetim sorunları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 237-250.
- Dursun, F. (2006). Birleştirilmiş sınıflarda eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (2), 33-57.
- Erdal, H. ve Korucuk, S. (2019). İlaç lojistiği kapsamında lojistik kriterlerin dematel yöntemi ile belirlenmesi: Erzurum ili örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 155-166.
- Erdem, A. R. (2004). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Anı Yayıncılık.
- Gibson, I., W. (1994). Policy, practice, and need in the professional preparation of teachers for rural teaching. *Journal of Research in Rural Education*, Spring, 10(1), 68-77.
- Göksoy, S. Arıcan, K. ve Eriş, M, H. (2015). Birleştirilmiş sınıflı ilkokullarda görevli öğretmenlerin stres düzeyleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 3(1), 92-106.
- Gürel, N. Çapar, D. ve Kartal, S. (2014). Birleştirilmiş sınıf uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşleri: Nitel bir araştırma. *Journal of Human Sciences*, 11(1), 1056-1076.
- Hargreaves, E. (2001). Assessment for learning in the multigrade classroom. *International Journal of Educational Development*, 21, 53-560.
- İzci, E. Duran, H. ve Taşar, H. (2010). Birleştirilmiş sınıflarda öğretimin sınıf öğretmeni adaylarının algılarına göre ve birleştirilmiş sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 19-35.
- Jakobson, E. (2007). Teachers' views of multigrade classes Estonian case [Unpublished doctoral dissertation]. Tartu University.
- Jones, G. (2016). Alternative educators' perceptions of teaching multigrade classes and their views on student's social development [Unpublished doctoral dissertation]. California State University Fullerton.

- Kalaoja, E. (ed.) (2002). Viewpoints on village schools and their development. A publication of the Kajaani department of teacher education. *University of Oulu*. Series A: Research rcpofls 2112002.
- Kazu, İ. Y. ve Aslan, S. (2011). Birleştirilmiş sınıf uygulamasına karşılaştırmalı bir bakış: Vietnam, Peru, Sri Lanka ve Kolombiya örnekleri. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(3), 1081-1108.
- Korucuk, S. Turpçu, E. ve Akyurt, H. (2018). Bütünleşik Dematel ve Gia yöntemleri ile seyahat acentalarında lojistik performans unsurlarının ölçülmesi ve en ideal seyahat acentası seçimi: Giresun ili örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 820-842.
- Korucuk, S. ve Memiş, S. (2019). Yeşil Liman Uygulamaları performans kriterlerinin DEMATEL yöntemi ile önceliklendirilmesi: İstanbul örneği. *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(16), 134 – 148.
- Köksal, K. (2005). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Pegem A Yayıncılık.
- Lingam, G. I. (2012). Preparing teachers for rural schools: An empirical evidence from a Fiji Case. *Greener Journal of Educational Research*, 2(2), 1-12.
- Little, W. A. (2001). Multigrade teaching: Towards an international research and policy agenda. *International Journal of Educational Development*. 21, 481-497.
- Mason, A. D. ve Doepner, B.R. (1998). Principals' view of combination classes. *Journal of Educational Research*, 91(3), 160-172.
- MEB. (2012). *Milli Eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2011-2012*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Memiş, S. ve Korucuk, S. (2019). DEMATEL ve Vikor Bütünleşik Yaklaşımı ile gıda işletmelerinde inovasyon çeşitlerinin önceliklendirilmesi ve en ideal firma seçimi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1/2), 1099-1113.
- Miller, A.B. (1991). A review of the qualitative research on multigrade instruction. *Journal of Research Education*, Winter, 7(2), 3-12.
- Miller, A.B. (1999). *The multigrade classroom: A resource handbook for small, rural schools*. Book 1: Review of the research on multigrade instruction, S, Vincent (Ed.). Northwest Regional Educational Laboratory.
- Mortazaviadeh, S. H., Nili, M. R., Isfahani, A. R. N. ve Hassani, M. (2017). Teachers' lived experiences about teaching-learning process in multi-grade classes. *Journal of Education and Learning*, 6(4), 354-363.
- Ocakcı E. ve Samancı O. (2019). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilikleri ve sınıf yönetimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 604-620.
- Özben, K. (1997). Birleştirilmiş sınıf uygulamasında karşılaşılan sorunlar [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.
- Palavan, Ö. ve Göçer, V. (2017). Sınıf öğretmenlerinin birleştirilmiş sınıflarda karşılaştıkları problemler: Malatya ili örneği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 69-96
- Pavan, N. B. (1992). The benefits of nongraded schools. *Educational Leadership*, 50(2), 22-25.
- Sağ, R. Savaş, B. ve Sever, R. (2009). Burdur'daki birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin özellikleri, sorunları ve ihtiyaçları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 37-56.
- Sağ, R. ve Sezer, R. (2012). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin mesleki eğitim ihtiyaçları. *Elementary Education Online*, 11(2), s. 491-503.,
- Şahin, A. E. (2003). Birleştirilmiş sınıflar uygulamasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 166-175.
- Wu, H., Chen, H. K. ve Shieh, J. (2010). Evaluating performance criteria of employment service outreach program personnel by DEMATEL Method. *Expert System with Applications*, 37, 5219–5223.
- Wu, H. H. ve Tsai Y. N. (2011). An integrated approach of AHP and DEMATEL Methods in evaluating the criteria of Auto Spare Parts Industry. *International Journal of Systems Science*, 1-11.
- Yıldız, M. (2009). Birleştirilmiş sınıf uygulamalarının dünyadaki durumu üzerine genel bir değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 182, 167-177.

Yıldız, M. ve Köksal, K. (2009). Birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 1-14.

Yıldırım, F. ve Amaç, Z. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının birleştirilmiş sınıf uygulamaları: Görüş ve öneriler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(2), 203-220.

EKLER

EK:1. Direkt İlişki Matrisi

Kriterler	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	K ₇	K ₈
K ₁	0	4	3	4	4	4	3	2
K ₂	3	0	3	4	3	4	3	3
K ₃	3	3	0	3	1	2	2	3
K ₄	4	4	4	0	3	2	3	2
K ₅	3	3	2	3	0	2	3	1
K ₆	2	3	3	2	3	0	2	4
K ₇	3	4	2	4	3	3	0	3
K ₈	4	2	3	1	2	3	4	0

EK:2 Normalize Direkt İlişki Matrisi

Kriterler	K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	K ₇	K ₈
K ₁	0	0,167	0,125	0,167	0,167	0,167	0,125	0,083
K ₂	0,125	0	0,125	0,167	0,125	0,167	0,125	0,125
K ₃	0,125	0,125	0	0,125	0,042	0,083	0,083	0,125
K ₄	0,167	0,167	0,167	0	0,125	0,083	0,125	0,083
K ₅	0,125	0,125	0,083	0,125	0	0,083	0,125	0,042
K ₆	0,083	0,125	0,125	0,083	0,125	0	0,083	0,167
K ₇	0,125	0,167	0,083	0,167	0,125	0,125	0	0,125
K ₈	0,167	0,083	0,125	0,042	0,042	0,125	0,167	0

EXTENDED ABSTRACT

A Study Towards the Determination of Multigrade classrooms Problems: Case of Giresun

Introduction

Today, depending on the developments in education and training, the interests and attitudes of individuals as well as their perspective on life and the world are changing, as in every field, various transformations are experienced in the field of education. With this changing mentality, the importance given to education has increased more than in the past, and the importance and power of education has begun to be understood by the society. With this change and development, various training application paths / methods have come into play. Finding classrooms and trained personnel in our country before. While combined classroom applications are common due to problems, today, due to reasons such as not being able to find students and physical inadequacy, unified classroom applications continue especially in village schools.

Joined classes, which are influenced by a wide variety of variables and factors, are an important consideration. There may be various and complex problems / malfunctions in the implementation of this education level, in which students from different levels coexist.

It is one of the important components to focus on the above-mentioned various advantages and disadvantages factors that positively affect students' attitudes and behaviors for different groups in joined classrooms. Based on all these factors, the aim of this study is to identify the problems in unified classroom applications and to determine the importance of the identified problems. DEMATEL, which is one of the Multi Criteria Decision Making methods, has been used in the solution of the unified class implementation problems, which is a complex and complex problem.

Method

The method developed by the Geneva Battelle Memorial Institute is one of the multi-criteria decision-making approaches (Wu et al., 2010). It has been stated that there are studies on establishing a structural model to determine the mutual relationships of variables in the complex problem cluster with each other and to rate the effect on these relationships (Wu & Tsai 2011, Korucuk & Memiş, 2019).

Results

According to the results of the study, it was determined that the most important criteria for the combined classroom problems are "Excessive Workload of the Teacher", "Difficulty Managing the Classroom" and "Need for More Time". Other important criteria have been determined to be "Ignoring Individual Differences", "Physical and Technological Infrastructure Insufficiency", respectively. On the other hand, the critics with the least importance level are "Inexperienced Teachers Working on Duty", "Lack of Resources Needed" and "Homeworked Class Hours", respectively.

The fact that no such study was found when the relevant literature was scanned makes the subject important. At the same time, due to the method used, the absence of such a study in the field can be considered as contributing to the literature. In this respect, combined class problems can be considered as an example of comparison from various angles. However, the expert group was interviewed in the study, but the number of experts could not be increased due to time constraints. Another limitation of the study is that there is no set of criteria for the theme of combined classroom problems in both the opinions of the expert group and the literature review.